

gettósítás előtt csempészték át a román határon egy földalatti cionista csoport segítségével és költségére, amelyet Ganz Hannah irányított. Tordán, majd Bukarestig ugyanolyan segítségben volt részük, mint más menekülteknek, annak a mentőcsoportnak a jóvoltából, amelyet Finkelstein Andor zsidó közösségi vezető és Hirsch (később Eldar) Arieh, a mentőakciók egyik legendás alakja irányított. Pártatlan dokumentumok, köztük a szereplők emlékiratai, nem említenek semmiféle küldetést, amelynek teljesítésére Weinberger Romániába érkezett volna. Lásd például dr. Alexander Safrannak, Románia korábbi főrabbijának a visszaemlékezéseit: *Resisting the Storm. Yad Vashem, Jeruzsálem, 1987, 231. o.* Őt Weinberger egyik kapcsolataként nevezte meg. Lásd továbbá Mrs. Ganz (Grünfeld), Mrs. Eszter Goro-Fränkelt és Arieh Hirsch – a Weinberger házaspár megmentésében részt vett három cionista – beszámolóját a haifai egyetem Strochlitz Holocaust-kutató Intézetében, illetve a City University of New York Holocaust-kutató Intézetében.

Weinberger rabbi azt állítja, hogy „küldetését” Fischer Józseftől, a kolozsvári hitközség vezetőjétől, Kasztner apósától kapta. Azt is állítja, hogy még Bukarestben is ezen a küldetésen dolgozott Marton Ernővel karöltve. Fischer nem hagyott hátra visszaemlékezéseket, és sem a haifai egyetem Marton-archívuma, sem pedig Kasztner emlékirata nem tartalmaz utalást Weinbergerre. Elképzelhető-e, hogy Fischer ne szorította volna be Weinberger rabbi szüleit a Kasztner-féle csoportba, ha csakugyan fontos küldetést bízott volna a fiúkra? (Weinberger rabbi szüleit deportálták és meggyilkolták Auschwitzban.) Finkelstein vélekedése a Kolozsvárról elmenekültekről a 28. fejezet 15. lábjegyzetében olvasható. Weinberger rabbi változata: „Versenyfutás a halállal”. *A kolozsvári zsidóság emlékkönyve. A szerző kiadása, New York, 1970, 213–235. o.*

Ugyanúgy, mint Danzig Hillel és Hermann David (Dezső), Weinberger rabbi is tagadta, hogy sejtelve lett volna a zsidókra váró végzetről, mielőtt „küldetése” kapcsán Románia biztonságába érkezett volna (233. o.). Ez azonban nem vág egybe azzal az információval, amely Raoul Sorban egy neki címzett levelében található. (Sorbannal Weinberger a nyolcvanas évek közepén kölcsönösen előnyös kapcsolatot tartott fenn, amelynek keretében kölcsönösen igazolták egymás 1944. évi „mentő” akcióit. (1986. április 24-én kelt levelében Sorban ezt írta: „Mikor a Gestapo és az SD (biztonsági szolgálat) 1944. március 20. után felállította kolozsvári irodáját, pontosabban április elején, két német altiszt dr. Aurel Socol ügyvédnek és nekem biztos tényként elárulta, hogy nem igaz, hogy a magyar fennhatóság alá került Erdély városainak gettóiba fogják vinni a zsidókat, hanem ismeretlen helyre fogják deportálni őket, ahonnan soha nem térnek vissza. Ezt én is elmondtam neked, és rajtad keresztül a kolozsvári Zsidó Tanácsnak, hogy küldjék el ezt az információt Nagyváradra, Désre, Szatmárnémetibe, Máramaroszigetre stb., amit te meg is tettél.” A levél a jeruzsálemi Yad Vashem Izgák Osztályának Raoul Sorban-dossziájában található.)

161. Romániába érkezése után Marton bekapcsolódott a Nemzetközi Vöröskezszt munkájába, s a magyarországi és romániai zsidók segélyezésének előmozdításán fáradozott. Lásd Vágó Béla: „Political and Diplomatic Activities for the Rescue of the Jews of Northern Transylvania.” *YVS*, 6:155–173.

162. Gideon Hausner: *Ítélet Jeruzsálemben*. Európa, Bp., 1984, 481. o.

163. Laqueur, *i. m.*, 508. o.

164. „Bármi is ez, danaóknak ajándékát se kívánom.” Vergilius: *Aeneis*. II. ének, 49. sor. (Európa, Bp., 1984. Ford.: Lakatos István).

165. *Psak-din shel beit-hamishpat hamehozit b'Yerushalayim betik pelili 124/53, 22–24., 45. o.*